

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm Septembris Et Octobris

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10262

De S. Domnino milite, & socijs martyribus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77413)

dam opinio, perhibentium non esse Areopagitam Dionysium eum, qui prope Parisium corpore ac virtutibus redolet: cum hoc & Græcorum quoque stylus, cum Latina lingua concordans, testetur & prædicet, in qua profectò natus est, & qua cæssa scripta sua contexuisset probatur: præsertim cum manifestè sciamus, præcipuos tractatores Ecclesiæ, qui Latino stylo scripsere, quid dubium in sancta scriptura reperentes, mox ad Græca exemplaria currere, & ad eorum sensum, protinus à se omne nubilum ambiguitatis excludere.

Nec mirum, si quisquam Doctorum erga plurima occupatus, nec Græcorum scripta rimatus, aliter senserit, cum ipse Apostolus Petrus quædam sic tenenda esse putauerit, ut meritò coapostolus eius Paulus eum reprehensibilem iudicauerit. Beatus etiam Cyprianus Doctor & martyr, quiddam de rebaptizatione definiuit, quod tota Ecclesia reiecit. Quid autem de sancto Augustino dicemus, qui etiam libros Retractionum conficiens, nonnulla, quæ se benè sensisse dudum putauerat, reprehendit? Nam Deus omnipotens nonnunquam dispensatoriè gerens, cui multa reuelat, quiddam opertum deserit, & quod alteri obserat, alteri referat: nec tamen sine remunerationis dono relinquit, quod ex radice charitatis prodire non nescit: quia cum cor scrutetur, non tam dictum, quam intentionis admittit affectum. Verum hinc cor scrutetur, non tam dictum, quam intentionis admittit affectum. Verum hinc cor scrutetur, non tam dictum, quam intentionis admittit affectum. Verum hinc cor scrutetur, non tam dictum, quam intentionis admittit affectum.

Hæc nihil pertinet ad hæreticorum impia commenta, quæ ex radice charitatis minimè proficiscuntur.

Sanè quia nonnulli beatum Dionysium *πρεβόγιον τοῦ ὀυρανῶ* à Græcis appellari commemorant: notandum, quòd hunc beatus Iohannes Chrysostomus *πρεβόν τοῦ ὀυρανῶ*, id est, volucrum cæli in ultimo Sermonum describat. Quorum duum nominum differentiam, sacri Euangeliorum atque Psalmorum Græcè scriptorum libri demonstrant: nam in altero quidem Græcè *πρεβόγιον* scriptum, codex Latinus non aliam, sed pionnaculum interpretari declarat: In altero verò *πρεβόν* crebrò sermone Romano translatum, volucrum sonare designat. Huius autem passionis textum beatus Methodius, qui à sede Apostolica Constantinopolim presbyter missus, eiusdem vrbis tenuit pontificium, & extrunciter sanctos ab omnibus ob suæ confessionis & agonis certamen veraciter veneratur & colitur, edidit, pauca de multis præcedentibus scriptis excerptens. Deus autem pacis conterat fatanam sub pedibus vestris velociter, & qui dedit amplum in terris Imperium, tribuat in cælestibus ditissimum regni præmium. Actum mense Iunio, Indictione nona, anno Pontificatus viri beatissimi domini nostri Iohannis octavi Papæ quarto, Imperij verò domini clementissimi Caroli semper Augusti primo.

Methodius Episcopus Constantinopolitanus.

Hic iam sequi debebat historia sancti Dionysij, authore Methodio, sed MS. codex eam non habebat. Possunt autem lectori abundè sufficere, quæ superius allata sunt.

MARTYRIUM S. DOMNINI MILITIS ET SOCIORVM EIVS, VT HABETVR IN PERANTIQVO

MS. libro, cui consentiunt vetustiora martyrologia. Dictionem hinc inde mutauit F. Iac. Mosander.

Octobris 9.

Maximianus Christianos occidi edicto præcipit.

EMPORE Maximiani Imperatoris magna persecutio nis procella detonuit in Christianos, qui se à sacrilega demonum cultura abscidebant. Nam legis iniquæ edictum exierat, ut si quis Christiani numinis cultor inuentus esset, vel dijs immolare cogeretur, vel, si nollet, diuersis tormentis excruciat, capitali supplicio plesteretur. Promulgato igitur huiusmodi edicto, Maximianus sexto Imperij sui anno relicta Roma venit ad Mediolanensem ciuitatem, ibiq; iterato edicto præcepit Christianos inquiri, ac diuersis tormentorū generibus affici, ut medio hoc, vniuersum populum ad immundorū deorum culturam reuo-

reuocaret. Rursus Mediolano eodem ferè tempore discedens, venit in fines Germaniæ, assumptis secum sui exercitus aliquot militibus. Qui cum aliquandiù in finibus illis hæreret, intellexit quosdam adesse, qui virtutibus ornati, sectam sequerentur Christianorum, studètes suo Domino Iesu Christo per omnia placere. Quibus ille accitis, cuius essent religionis, inquisiuit. Illi verò vno ore Christum professi sunt. Quibus Maximianus: Quis ille Christus? Sancti martyres responderunt: Iesus Christus filius Dei viui. Rursus ille, cui Crucis mysterium stultitia videbatur, Illūmne, inquit, Christum profitemini, qui à Iudæis crucifixus est? Is enim manibus eorum non valuit eripere se, sed opprobrijs affectus & verberibus, tandem ab eis crucifixus est & occisus. Quam ergò fiduciam aut spem collocatis in eum? Sancti verò responderunt: O Imperator, si donum Dei scires, nullos vtiq̄ blasphemiæ sermones in ipsum conijceres. Ipse enim Dominus noster Iesus Christus terrenus non est sed caelestis, qui de sinu Pa-
S. Martyres apud Imperatorem accusantur. 1. Cor. 1. 1. Cor. 15.

tris descendens in Mariæ virginis uterum, ex ea incarnatus ac natus est, qui multa prodigia operatus est coram principibus sacerdotum & populo Iudeorum, mortuos suscitando, leprosos mundando, paralyticos curando, dæmonia effugando, ægris, corporis ac spiritus sospitatem elargiendo, ac spiritu oris sui omnibus verbum vitæ administrando. Audiens hæc Imperator, furore succensus, præcepit deos suos in medium proferri, dicens: Venite, adorate deos meos, qui hucusquè vos patientissimè sustinuerunt, & offerite eis sacrificium & incensum, nè malis tormentis excruciati capitali sententiæ deputemini. Sancti verò respōderunt: Deos tuos, o Imperator, non colimus, qui cum non ambulent nec loquantur, sed nec spiritus sit in ore ipsorum, sibi quicquam boni præstare valent. Quæ enim ratione sacrificaremus eis, qui iam Christi Iesu, Domini nostri seruitio deputati sumus, nos ipsos viuam hostiam ipsi offerentes? Tunc Imperator ira repletus, iussit eos apprehendi & capite cædi. Erant autem Christiani qui ante conspectum impijssimi Imperatoris stabant ferè quingenti: Intèr quos vir clarissimus Dominus cubicularius Imperatoris, cui & diadematis cura demandata erat ac Imperatorem iustis temporibus coronabat. His conuocatis Christianis, ita exorsus est: Videtis commilitones charissimi hominem sacrilegum, qui nec Deum timet, nec animæ suæ curam gerit, vt possit eam de inferno inferiori eripere, sed qui repletus omni malitia & diabolicis operationibus, conetur fidem nostram extinguere. Videtis, inquam, eum obcæcatum & deuium, ad inferni claustra properantem, cui os eius patèat, ac omnia tormenta, quæ ante mundi initium diabolo parata sunt & angelis eius, illi debeantur. Antiquus enim ille serpens redegit eum in suam potestatem ita vt nunquam recordetur salutis animæ suæ. Nil enim ei proderit Imperialis dignitas, non aureum diadema in extremo illo examine iudicij, sed pro sceleribus iustam ultionem accipiet. Proinde charissimi fratres, demus locum iræ iuxta Domini-
Pfal. 113. S. Dominus Imperatoris cubicularius. Oratio eius ad socios. Rom. 12. Iohan. 8.

cum exemplum, & ab huius scelerati hominis insidijs paululum nos subtrahamus. Quibus auditis, statuerunt quingenti illi Christiani ad ciuitatem Romanam confugere, qui prius se præsentantes Imperatori dixerunt: Audi pessime Imperator. Nos omnipotenti Deo Patri seruimus, & Domino nostro Iesu Christo filio eius, cuius vultum nec dignus es adspicere, nec gloria frui. Deos verò tuos non colimus, nec tuæ fallaciæ consentimus. Est enim Deus noster in cælo, cui nos deuouimus sincera mente seruire. Hic corda scrutatur & renes, hic nouit quid nobis expediat, & auxilium præstare potest in tempore oportuno, à quo etiam remedium liberationis ac salutis pure mente expectamus. Audiens hæc Imperator, ira stimulatè præcepit velocius impleri antè latam sententiam. Statim ergò aliqui ex ipsis detenti, in eius præsentia detruncati sunt. Reliqui verò se subtrahentes, cum omni festinatione Romanum arripiunt iter, alij per Flamineam, alij per Aureliam, alij itèr per Claudiam fugientes à conspectu furoris impijssimi tyranni. Beatus verò Dominus perrexit via Claudia: Qui cum venisset quindecimo miliario à Iulia Crisopoli ciuitate, à ministris Imperatoris insecutus apprehenditur, & circa fluuium Siferionem nomine, in media, quæ Claudia vocatur, via publica capite plectitur. Qui statim virtute diuina abscessum caput è terra subleuans & palmis portans, transiit per mediū Siferionem, atque ad iactum lapidis vltra progrediens substiit, ibique caput reposuit. Quo loco sacra eius ossa seruantur. Ad cuius sepulcrum multi ægri, quacunque fuerint infirmitate detenti, sacris eius interuenientibus meritis curantur.
Fugiant Christiani à conspectu tyranni. Capite cæditur S. Dominus.

Contigit tempore quodam inter infirmos qui ad sancti huius imploranda suffragia conuo-
Multa ad eius sepul-

R r r

conuo-

erum fiunt
miracula. conuolabant, quendam agrum equo vedum intrare ecclesiam, eodem equo ad fores templi alligato, qui post multos lachrymarum imbres sospitate adepta egressus foras, inuenit equum furto ablatum. Qui memor prioris accepti beneficij, reuersus in templum, proiecit se in terram ad sepulcrum sancti Domini, lachrymis ac precibus rogans sibi restitui ablatum iumentum: Egressusque foras post orationem, vidit illum hominem, qui equum abstulerat, rapido cursu remeantem ad fores templi, qui exiliens tradidit eum suo possessori in manus proprias. Tunc ille duplici iustificatus beneficio, gratias egit Deo & sancto Dominino, cunctis referens quanta Deus per sancti sui intercessionem fecisset magnalia. Decollatus est verò sanctus Dominus septimo Idus Octobris, regnante Domino nostro Iesu Christo cum suo Patre & Spiritu sancto, in sempiterna secula, Amen.

Memorabile exemplum.

VITA S. GISLENI MONACHI INSTITVTI
SANCTI BASILII, INCERTO QUIDEM AVTHORE,
*sed tamen bona fide, vt apparet, conscripta, aliquanto tamen
verbosius: atque ea causa per F. Laur. Surium
succinctius reddita.*

Octobris 9.
Cap. 1.

Athenis literis eruditur.

Sap. 6.

Cap. 2.

Fit monachus.

Ad sacros ordines & sacerdotium promouetur.

Cap. 3.
Angelus ei apparet.

Gen. 12.
Romam venit, & loca sacra perlustrat.

GRE GIVS Christi confessor Gisleus, à Græcis Christianis parentibus feliciter ortus, à Deo peculiariter electus, & vineæ Dominicæ ab ipsis incunabulis diuinitus est cultor fidiſſimus prædeſtinatus. Eius adhuc pueri ſingulari pietate permoti parentes, operæ precium ſibi facturi videbantur, ſi eum Athenis curarent accuratè literis erudiri. Scholæ igitur admotus, feruenter orabat Dominum, vt ſui ſpiritus gratiam ipſi adſpiraret, quæ ipſum ab omni ſeruaret errore, & per iuſtitia rectum planumque iter deduceret. Non deſpexit Deus preces pueri, ſed dedit illi ſediũ ſuarum aſſiſtricem ſapientiam, quæ circuit quærens dignos ſe.

Porro diſciplinis liberalium artium perfectè inſtitutus, nè malitia mutaret intellectum eius, è ſeculi periculoſiſſimis fluctibus ſe ſubduxit, atq; intrà monaſterij clauſtra incluſus, optatiſſimum ſe ſalutis portum artiſſe lætatus eſt. Atque aliquandiu illic ſancti Baſilij inſtituto viuens, optima quæque conſectabatur, ita vt fratribus eius monaſterij virtutum egregia de ſe exempla præberet, firmæ fidei, charitatis non fictæ, multæ humilitatis, (quæ ei virtus familiaris admodum erat) iucundæ & alacris obedientiæ, profuſæ beneuolentiæ, magnæ abſtinentiæ, multarum vigiliarum. Omnibus quoque affabilis erat. Atque ita factum eſt, vt Deo omnia moderante, quo poſſet aliorum infirmis curandis animis idoneus adhiberi medicus, ad Eccleſiaſticos ordines gradatim promoueretur. Denique ſacerdotio initiatus, & iam inter Deum & homines quaſi ſequeſter quidam conſtitutus, vinum & oleum infundeſcit in mentiũ vulnera, ſpem diuinæ miſericordiæ cum iudicij diuini timore omnibus prædicans. Interim multa animi vigilantia ſibi ipſi ſemper intentus, id ſummoperè ſecum pertraſtabat, quo pacto per omnia poſſet oculis placere omnia videntis Dei.

Quadam autem nocte precibus & diuinæ contemplationi ſolito feruentius inſiſtens, cum poſt multas preces deſatigato ſomnus obrepiſſet, vidit Angelum ſibi apparentem, & blandiſſimo vultu dicentem: Nè mundi procelloſis fluctibus agiteris, poſthabito natali ſolo, Apoſtolicis triumphis celebrem inuiſe Romam: atque illic tibi oſtendetur, quid te oporteat facere. Ille ad ſe reuerſus, quid ea viſione didiciſſet, nulli prorsus indicare voluit: ſed honeſto ſtipatus comitatu, & curam omnem ſui atque ſuorum in Deum reiiciens, iter ingreſſus eſt, cum beatis patriarchis exiens è terra & cognatione ſua, cum quibus etiam in cælis gloria & honore iam coronatus eſt. Vbi Romam venit, beatiſſimorum Apoſtolorum, Eccleſiæ principum, limina petijt, eaque largo piarum lachrymarum imbre infudit, inenarrabiles Domino gemitus & ſuſpiria offerens, magno utique ad omnes rare pietatis exemplo. Perluſtrauit verò etiam beatorum martyrum & confessorum venerabiles memorias, in alteris roſarum, in alteris liliorum ſuaui odore animum oblectans.

Cernere